

*Живопис і
графіка.*

- На початку ХХ ст. у галузі живопису й графіки активно працювали майстри, більшість із яких здобули європейську освіту: О. Мурашко, О. Новаківський, І. Трут, П. Ковжун, М. Сосенко, М. Бойчук. Розвиток живопису в Україні у післяреволюційні роки відзначався боротьбою художніх напрямів і течій. Поряд із тими, хто перебував на позиціях традиційного реалізму, працювали прихильники футуризму, формалізму.

- В історії українського образотворчого мистецтва кінець ХХ ст. позначений змінами: зникли ідеологічні обмеження, відійшов у забуття стиль соціалістичного реалізму, українські митці нарешті змогли працювати в умовах свободи. Творчі виставки засвідчили появу різноманітних форм і засобів вираження творчого задуму.

Народне мистецтво та основні центри художніх промислів. Народні промисли є невід'ємною складовою української культури і однією з традиційних базових галузей народного мистецтва українців, зберігаючи духовні здобутки українського народу, його традиційні цінності.

- Під впливом кліматичних, природних умов, особливостей побуту українців, властивостей місцевої сировини та історичних чинників у кожному етнографічному регіоні України вироблялися локальні предмети художньої образності, орнаментики, формотворення. В Опішні, Решетилівці, Косові, Богуславі, Гавареччині, Петриківці, Діхтярях, Глинянах, Клембівці та інших населених пунктах існують школи традиційного народного мистецтва. Один із осередків українського народного ткацтва, килимарства, вишивки — снт Решетилівка (Полтавська обл.), що відома виробництвом декоративних тканин: доріжок, скатертин, килимів, вишиваних рушників, сорочок, що відзначаються декоративністю і яскравістю барв. Решетилівські вироби експонуються на міжнародних виставках.
- Здавна відомий центр багатьох народних промислів та ремесел — м. Косів (Івано-Франківська обл.). Тут працюють знані народні майстри: ковалі, ткачі, гончарі, різьбярі по дереву, вишивальниці та інші умільці. Найбільше у світі відома косівська кераміка.
- Богуславщина (Київська обл.) — район, що здавна був центром народних промислів. Тут працювали талановиті гончарі, ткалі, вишивальниці, ложкарі, килимарі. У цьому багатому на ліси краї виготовляли навіть козацькі чайки.

Петриківський розпис

- Петриківський розпис — унікальний вид розпису на деревині чи папері, походить із козацького с. Петриківка (Дніпропетровська обл.) На початку ХІХ ст. на основі настінного розпису виник декоративний розпис, що виконують на різних предметах: вазах, тарілках, глечиках, карафках.

- Зберігаючи всі традиційні мотиви настінних розписів, петриківський розпис вирізняється розширенням діапазону зображень садових (жоржини, айстри, тюльпани, троянди) та польових (ромашки, волошки) квітів, залученням до узорів мотиву ягід (калини, полуниці, винограду) та акантового листа («папороті»), також бутонів. Крім цього, петриківські орнаменти й мотиви розпису мають більше рис натуралізму. Поряд із традиційними фарбами рослинного походження, малювання якими потребувало періодичного підновлення (двічі на рік), у петриківському розписі часто використовують олійні фарби.

- Орнаменти складають з паперових повторених у ритмічному чергуванні рослинних мотивів. Наліплюють стрічки на полиці, на карнизи печей і грубок, а вирізані з них окремі мотиви розміщують у найрізноманітніших композиціях (відповідно до смаку господині) на печі, здебільшого на комині. У такий спосіб, при зниженні власної творчої роботи, незрівнянно збільшилося декорування інтер'єру готовими малюнками, виконаними найбільш кваліфікованими народними майстрами.

- Перші розписи міського громадського інтер'єру датують 1940-ми рр. Відтоді петриківчани брали участь у розписуванні павільйону УРСР на Всесоюзній сільськогосподарській виставці у Москві, а після Великої Вітчизняної війни розписали багато магазинів у Москві та Києві. їхні останні праці — розписи екстер'єрів на Виставці передового досвіду УРСР у Києві.

- Першими до роботи на промислі взялися випускники Школи декоративного малювання (вона існувала в осередку в 1936—1941 рр.), творчість якої було представлено на виставці роботами Ф. Панка, В. Соколенка, І. Завгороднього, Я. Ключи, О. Пікуш, Г. Прудникової, М. Шимацької, Н. Шулик. Засвоєні ними здобутки Т. Пати, яка викладала у Школі, у поєднання зі специфічними прийомами, що виникли в процесі опанування техніки підлакового розпису, зумовили загальний характер нового петриківського малювання. У 1958 р. було створено цех підлакового розпису на базі художньо-виробничої артілі «Вільна селянка», 3 роки потому реорганізованої у фабрику сувенірних виробів «Дружба»; у 1970 р. був заснований ще й експериментальний цех петриківського розпису Художнього фонду УРСР. Так був закладений фундамент для творчого об'єднання всіх художніх сил с. Петриківки.

- Нинішній період розвитку декоративно-прикладного мистецтва України є значущим щодо затвердження його соціально-культурного потенціалу. Про еволюцію народного розпису розповідають сучасні виставки творів народних майстрів Дніпропетровщини, Івано-Франківщини, Київщини, Львівщини, Полтави, Черкащини, Харківщини, Хмельниччини, Херсонщини й багато інших, що не лише успадкували кращі художні традиції, але й збагатили цей вид мистецтва новою тематикою, сучасними орнаментальними мотивами, вишуканою палітрою фарб.

КІНЕЦЬ

**Роботу Підготувала Місюра
Вікторія**